

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Барченкова Н.О.

вчитель інформатики;

Момот Н.Г.

вчитель початкових класів;

Музюкова С.В.

вчитель математики;

Полегка Ю.В.

вчитель зарубіжної літератури;

Іваницька Н.А.

директор, кандидат педагогічних наук,

Чернігівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 35

ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОГО РІВНЯ ВЧИТЕЛІВ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ РОБОТИ ТВОРЧИХ ГРУП

Згідно постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти. Згідно із зазначеним нормативним документом участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування та самоосвіта можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

Проблемі самоосвіти педагогічних працівників присвячений ряд публікацій: І.П. Андрощук (самоосвіта вчителів у позаурочній діяльності), О.М. Онаць, М.О. Топузов (самооцінювання, самовизначення, самоорганізація вчителя), О.В. Тринус (самоосвітня діяльність молодого вчителя) та ін. Однак, проблема підвищення

фахового рівня вчителів через систему роботи творчих груп залишається ще недостатньо вивченою.

Метою об'єднання вчителів у творчу групу є колегіальне вирішення нової психолого-педагогічної проблеми на основі спільної роботи та самостійне одержання нових знань через аналіз сучасної літератури, вивчення можливостей електронних засобів навчання із наступним обміном досвідом. Розглянемо найбільш типові педагогічні проблеми для сучасних загальноосвітніх шкіл та проаналізуємо способи їх розв'язання через роботу відповідних творчих груп.

Проблема 1: Упровадження STEM-освіти в освітній процес Нової української школи [1]. Спосіб реалізації: робота творчої групи «Змішане навчання». Напрямки реалізації: використання на практиці вчителями початкових класів моделі «ротація за лабораторіями» для учнів 2-х класів при вивченні предмету «Я досліджую світ». Зазначена модель передбачає дотримання таких етапів: поділ учнів на 3 групи, у кожній – свій маршрут руху, по черзі працюють в лабораторіях: «Природнича», «Математична», «Інформаційно-технологічна». Лабораторія «Природнича»: робота учнів з анаграмою, перегляд відео-ролика з теми дослідження, використання мобільного додатку «Quiver» – «Оживи малюнок». Лабораторія «Математична»: завдання «Веселі гусениці» – заповнення пропусків в прикладах; математичні «Гойдалки» – розсадити малюків на гойдалки відповідно до максимальної ваги, яку треба обчислити на основі прикладів. Лабораторія «Інформаційно-технологічна»: робота учнів з ребусами та комп'ютерною анімацією, самостійне створення проекту на основі використання онлайн-редактору Make Code Editor, адаптованого до STEM-навчання учнів початкової школи. Вирішення зазначеної проблеми через роботу творчої групи «Змішане навчання» дозволить підвищити фаховий рівень вчителів: сформувати інформаційну компетентність через використання додатку доповненої реальності «Quiver», онлайн-

редактору MakeCodeEditor та дослідницька компетентність (організація проєктної роботи учнів відповідно до вимог STEM-навчання).

Проблема 2: Організація дистанційного навчання учнів [2]. Спосіб реалізації: робота творчої групи «Дистанційне навчання». Напрямки реалізації: використання вчителями математики на практиці онлайн-сервісів на різних етапах уроку. Підготовчий етап для проведення онлайн-уроків передбачає розгортання G Suite for Education – платформи з корпоративними обліковими записами для всіх учасників освітнього процесу. Серед переваг цієї платформи: безпечність, простота, зручність використання, відсутність реклами. Виконавчий етап проведення онлайн-уроків спирається на сервіси G Suite for Education: створення віртуальних класів (Google Classroom); використання інструментів Google для спільної роботи (Google Диск, Google Docs, Google Slides); проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей (Google Meet, Hangouts, Google Chat); планування зустрічей і занять (Google Calendar); проведення онлайн-опитування (Google Forms); використання онлайн-дошки (Google Jamboard) та ін. Інтерактивна дошка для спільної роботи Jamboard відкриває шлях до продуктивних зустрічей з учнями та для організації мозкових штурмів. Вона складається з двох панелей. Інструменти горизонтальної панелі дають можливість: змінювати тло, масштабувати, додавати нові кадри, копіювати або видаляти їх. Інструменти вертикальної панелі дозволяють: робити записи на дошці, додавати на неї стікери та зображення, будувати геометричні фігури, додавати текст, працювати з інструментом «Лазерний вказівник», додавати нову сторінку (фрейм). Візуалізуючи ідеї на спільній дошці, додаючи зображення, створюючи помітки, використовуючи матеріали з Інтернету чи Google диску, співпрацюючи з членами команди з будь-якого девайсу в режимі реального часу учитель разом з учнями навчається навичкам співпраці, роботи в команді. Відповідно, у вчителів зазначеної

творчої групи крім інформаційної компетентності формуються комунікативна та соціальна компетентність.

Проблема 3: Організація самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти [3]. Спосіб реалізації: робота творчої групи «Самооцінювання та взаємооцінювання». Напрямки реалізації: використання на практиці вчителями гуманітарного циклу методик, які запроваджують на різних етапах уроку. Серед них на рефлексійно-оцінювальному етапі після групової роботи учнів: 1) вправа «Вільний мікрофон» («Я був вражений (на)...», «Я замислився (лась) над...», «Я вирішив (ла), що...»); 2) взаємооцінювання: необхідно назвати найактивніших учнів і тих, хто давав найоригінальніші відповіді; вказати, робота якої групи найбільше сподобалась і чому (учні оцінюють роботу один одного за допомогою карток жовтого, червоного, зеленого кольорів); 3) самооцінювання: оцініть свою роботу; замалюйте ту, кількість вподобайок, якою ви максимально (найбільше 5) оцінюєте свою роботу. На етапі виконання учнями практичних завдань після завершення ними міні-проектів: 1) вправа, яка поєднує самооцінювання (кожний із виступаючих оцінює свою роботу) та взаємооцінювання («Чий учнівський проєкт більше сподобався?»); 2) взаємоперевірка на основі використання сучасних електронних ресурсів (QR-коди, LearningApps, word wall); 3) написання есе («Що найголовніше ти дізнався сьогодні?», «Які питання залишилися для тебе незрозумілими?»). Відповідно, у вчителів зазначеної творчої групи формуються вміння організовувати оцінювання та взаємооцінювання учнів так, щоб утвердити у їх свідомості, що оцінка не фіксатором невдач, а виступає умовною позначкою досягнень, стимулом до творчої діяльності. Таким чином, відбувається формування полікультурної компетентності, в основі якої – толерантність.

Проблема 4: Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу [3]. Спосіб реалізації: робота творчої групи «Академічна доброчесність». Напрямки реалізації:

тренінгові навчання вчителів основним принципам академічної доброчесності. Тренінг містить такі основні елементи: 1) підготовча групова робота: ознайомлення із поняттям «академічна доброчесність» та її основними принципами; розв'язання ситуаційних завдань на визначення виду плагіату; вивчення вимог цитування, правил оформлення використаних джерел, можливостей сучасних комп'ютерних програм для перевірки тексту на унікальність; 2) практичне виконання завдань на персональних комп'ютерах: перевірка на плагіат фрагменту тексту в різних комп'ютерних програмах (Advego Plagiatus, Edu-Birde, Etxt Antiplagiat, TXT.RU); виявлення переваг та недоліків зазначених засобів перевірки тексту на плагіат; визначення відсотків унікальності перетворення тексту за допомогою сервісу <https://smodin.me/uk> та повторна перевірка; самостійне перетворення фрагменту тексту та визначення його унікальності. Таким чином, у вчителів зазначеної творчої групи формуються вміння оформлення публікацій (методичних посібників, науково-дослідницьких робіт та ін.) у відповідності до діючих вимог із дотриманням діючих стандартів щодо оформлення цитування та бібліографії, навички роботи з комп'ютерними програмами для перевірки текстів на плагіат, що сприяє формуванню моральної компетентності.

Система роботи творчих груп вчителів створює умови для підвищення їх фахового рівня, формування відповідних компетентностей сучасного вчителя: інформаційної, полікультурної, дослідницької, моральної та ін. Тому перспектива подальших досліджень полягає у визначенні ефективних умов для організації самоосвіти вчителів загальноосвітніх шкіл.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Концепція Нової української школи. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 13.06.2021).

2. Деякі питання організації дистанційного навчання: наказ Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-organizaciyi-distancijnogo-navchannya-zareyestrovano-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-94735224-vid-28-veresnya-2020-roku>.

3. Державна служба якості освіти України. Абетка для директора, 2020: рекомендації для побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/Abetka_dlya_Dyrektora_2020_compressed.pdf.